

Ammattikorkeakoulujen erityisosaamisesta apua yritysten jatkuvan oppimisen tarpeisiin

Riia Valvimo, tradenomi (AMK), projektipäällikkö, Vastuulliset palvelut, Lapin ammattikorkeakoulu

Angelika Polak, YTM, projektipäällikkö, Luovien alojen tutkimusyksikkö, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Asiasanat: jatkuva oppiminen, osaamistarve, yhteistyö, palvelutuotanto, palvelumuotoilu

Tavoitteena ammattikorkeakoulujen yhteinen palvelumalli yritysten jatkuvan oppimisen tarpeisiin

JATKUMO – Korkeakoulut yritysten jatkuvan oppimisen tukena -hankkeessa kymmenen ammattikorkeakoulua muotoilee yhteistä yritysten ja organisaatioiden jatkuvan oppimisen tarpeisiin vastaavaa palvelumallia. Yksi hankkeessa syntyvän yhteisen palvelumallin tavoitteista on saattaa eri alueilla sijaitsevien ammattikorkeakoulujen erityisosaaminen yritysten sekä organisaatioiden jatkuvan oppimisen tueksi valtakunnallisesti antaen niille kattavammat mahdollisuudet osaamisen kehittämiseen ja osaavan työvoimaan saamiseen.

Ammattikorkeakoulujen toiminta-alueiden ja näiden alueiden tarpeiden erojen lisäksi myös ammattikorkeakoulujen koulutuspalveluiden tuottamisen mallit voivat erota toisistaan (Jatkuvan oppimisen uudistus ammattikorkeakouluissa. Rehtori Jari Multisillan johtaman valmisteluryhmän ehdotus jatkuvan oppimisen uudistukseksi ammattikorkeakouluissa 2020, 8). Tästä syystä hankkeessa suunnitellaan palvelumallin lisäksi myös yhteinen sisäinen toimintamalli mukana oleville ammattikorkeakouluille. Sisäisen toimintamallin tarkoitus on edistää ja tukea koulutuspalveluiden tuottamista yhteistuumin siten, että ammattikorkeakoulut pystyvät yhdessä vastaamaan entistä paremmin eri alueiden työelämän muuttuviin osaamistarpeisiin ja tukemaan jatkuvaa oppimista.

Edellä mainitun yhteisen palvelumallin luomisessa auttavat käytännön kokemukset, kuten JATKUMO-hankkeen tapauksessa ammattikorkeakoulujen yhteiset ketterät koulutuskokeilut. Yhteinen tekeminen dokumentoidaan, jotta sitä voidaan tavoitteellisesti kehittää. Tärkeinä seikkoina kehitystyön taustalla on yritysten osaamistarpeiden, sekä mukana olevien ammattikorkeakoulujen erityisosaamisen ja olemassa olevien koulutuspalveluiden tunnistaminen. Pääministeri Marinin hallitusohjelmaan sisältyvän Jatkuvan oppimisen uudistuksen tavoitteena on vastata työelämän muutoksista aiheutuviin osaamistarpeisiin (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2022). Jatkuvan oppimisen parlamentaarisen uudistuksen linjauksissa (Osaaminen turvaa tulevaisuuden: Jatkuvan oppimisen parlamentaarisen uudistuksen linjaukset 2020, 46) mainitaan työelämän ja alueen osaamistarpeiden vaikutuksen koulutustarjontaan olevan usein riittämätön. Näihin tarpeisiin vastaaminen edellyttääkin korkeakouluilta joustavuutta ja yhteistyötä. Jatkuvan oppimisen uudistuksen tavoitteisiin lukeutuu muiden muassa jokaisen mahdollisuus uudistaa osaamistaan ennakoivasti, jotta työssä kehittyminen, uralla eteneminen ja uusiin tehtäviin työllistyminen on mahdollista. Lisäksi uudistuksen tavoitteisiin luetaan se, että työnantajilla on osaavaa työvoimaa ja työyhteisöt tukevat uuden oppimista. (Osaaminen turvaa tulevaisuuden: Jatkuvan oppimisen parlamentaarisen uudistuksen linjaukset 2020, 32.) JATKUMO-hankkeessa tehtävät ketterät koulutuskokeilut, pilotti ja muut toimenpiteet osaltaan tukevat näitä tavoitteita.

Palvelumuotoilu yhteistyön kehittämisen tukena

Nyky maailma vaatii usein henkilöstön osaamisen vahvistamista tai jopa uudistamista, joten jatkuvan oppimisen tarve kasvaa koko ajan. Yleensä työelämä edellyttää kerran saadun tutkinnon päivittämistä, jotta tieto sekä osaaminen ovat ajan tasalla. Myös tarve uudelle osaamiselle jatkuvasti muuttuvien osaamistarpeiden myötä korostuu. Sen takia yritykset ovat kiinnostuneita kehittämään yhteistyötä opetustahojen kanssa. Sopivien koulutuksien etsintä voi tuntua haastavalta. Tähän voi vaikuttaa tarjonnan puute tai ylitarjonta alueellisesti sekä laaja kilpailu. Erityisesti isot yrityksen hakevat monipuolisia jatkokoulutuksia erityyppisille työkäisille, joten on oleellista, että palvelun etsiminen olisi asiakasystävällistä.

Miten asiakas tavoittaa sopivan palvelun? Pyytääkö hän tarjouksia kymmeniltä eri tahoilta? Voiko yksi taho vastata ihan kaikkien tarpeisiin?

JATKUMO-hankkeessa kehitetään palveluratkaisuja tässä artikkelissa kuvattuun tapaan, jotta yrityksille suunnatut koulutuspalvelut olisivat helpommin saatavilla ja voisimme

valtakunnallisesti tukea jatkuvan oppimisen tarvetta. Tähän tarpeeseen vastaamista toteutetaan luomalla sopivia toiminta- ja palvelumalleja, jotta ammattikorkeakoulujen jatkuvan oppimisen tarjonta voisi vastata yritysten todellisiin alueellisiin tarpeisiin Suomessa. Työstämme hankkeessa palvelumuotoilun keinoin toimivia ratkaisuja, joiden avulla opetuspalvelujen tarjontaa eri aloilta yrityksille kehitetään. Samalla saadaan luotua ja dokumentoitua myös ammattikorkeakoulujen välisen yhteistyön parhaita käytänteitä. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu (Xamk) on mukana JATKUMO:ssa ja sen vastuuna on juuri palvelumallin muotoilu. Xamkin hanketoimijat tässä hankkeessa ovat asiantuntijat Anu Vainio, Sara Ojaniemi sekä Angelika Polak.

Palvelumuotoilun avulla ensisijaisesti parannetaan asiakasymmärrystä ja asiakkaan kokemuksia palvelusta sekä vahvistetaan myös oman organisaation liiketoimintaa. Kokonaisvaltainen asiakasymmärrys edistää toimivan palvelun suunnittelua ja tarjoamista kohderyhmälle. On huomionarvoista, että palveluprosessi näyttää erilaiselta riippuen näkökulmasta. Prosessi näyttäytyy eri tavalla asiakkaalle ja palvelua tarjoavalle organisaatiolle.

Yhteenvetona

Jotta voimme jatkuvan oppimisen uudistuksen tavoitteiden mukaisesti tukea sitä, on tärkeää, että toimivien palveluprosessien lisäksi yritykset näkevät ja kokevat ammattikorkeakoulut luotettavina kumppaneina osaamisen kehittämisessä ja että ammattikorkeakoulujen palvelut vastaavat sisällöltään työelämän tarpeisiin. Ammattikorkeakoulujen osaamista ja esimerkkejä yhteistyöstä sekä koulutusmahdollisuuksista tuodaan JATKUMO-hankkeessa tutuksi eri toimijoille yhteisesti tuotettujen ketterien koulutuskokeilujen ja suuremman toteutettavan pilotin lisäksi myös webinaarien avulla. Esimerkiksi 23.9.2021 järjestetty Ammattikorkeakoulut kuntakokeilujen vauhdittajana -verkkotapahtuma toi yhteen kuntakokeilukuntien ja ammattikorkeakoulujen asiantuntijoita. Vastaavat tapahtumat ovat oivallisia paikkoja vuorovaikutukselle ammattikorkeakoulujen ja työelämän eri toimijoiden välillä. Samalla me ammattikorkeakouluissa pystymme syventämään asiakasymmärrystä, jotta voimme palvella yrityksiä ja muita sidosryhmiämme entistä paremmin.

JATKUMO-hanketta johtaa Lapin ammattikorkeakoulu. Osatoteuttajina ovat Centria AMK, Humanistinen AMK, Jyväskylän AMK, XAMK, Karelia AMK, Laurea ammattikorkeakoulu,

Oulun AMK, LAB AMK ja Savonia AMK. Hanke käynnistyi 1.8.2020 ja päättyi 30.7.2023. Hanketta rahoittaa Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Lähteet

Jatkuvan oppimisen uudistus ammattikorkeakouluissa. Rehtori Jari Multisillan johtaman valmisteluryhmän ehdotus jatkuvan oppimisen uudistukseksi ammattikorkeakouluissa 2020. Helsinki: Arene. PDF-tiedosto. Viitattu 4.1.2022 http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/Jatkuvan%20oppimisen%20uudistus%20ammattikorkeakouluissa_2020.pdf?t=159155610.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2022. Jatkuva oppiminen. Viitattu 7.1.2022 <https://okm.fi/jatkuva-oppiminen>.

Osaaminen turvaa tulevaisuuden: Jatkuvan oppimisen parlamentaarisen uudistuksen linjaukset 2020. Valtioneuvoston julkaisuja 2020:38.